

Άγ. Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ο ευαίσθητος Θεολόγος

[/ Πεμπτούσια](#)

Αύριο η Εκκλησία εορτάζει και τιμά την ιερή μνήμη του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου. Ο άγιος Γρηγόριος είναι ένας από τους τρεις μεγάλους ιεράρχες και οικουμενικούς διδασκάλους της Εκκλησίας μαζί με τον Μέγα Βασίλειο και τον Ιωάννη το Χρυσόστομο. Μετά τον απόστολο και ευαγγελιστή Ιωάννη, είναι ο δεύτερος στον οποίο η Εκκλησία απένειμε τον τίτλο του Θεολόγου· ο τρίτος είναι ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος. Ο άγιος Γρηγόριος ειδικότερα είναι ο τρια-δικός θεολόγος, γιατί σε κάθε του λόγο κεντρική διδα-σκαλία του είναι πάντα το μυστήριο της Αγίας Τριάδος. Στον πέμπτο θεολογικό λόγο του γράφει· οι πιστοί «προσκυνούσι τον Πατέρα, τον Υιόν και το Άγιον Πνεύμα, μίαν Θεότητα...».

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος γεννήθηκε στα 329 στην Αριανζό, ένα μικρό χωριό της Καππαδοκίας, κον-τά στην κωμόπολη Ναζιανζό, γι' αυτό και λέγεται Ναζιανζηνός. Ο πατέρας του λεγόταν κι αυτός Γρηγόριος κι ήταν επίσκοπος Ναζιανζού, η δε μητέρα του λεγόταν Νόννα. Από μικρός ήταν φιλομαθής και επιμελής κι έκανε λαμπρές και εξάαιρετες σπουδές στη Ναζιανζό, στην Καισαρεία της Καππαδοκίας, στην Καισαρεία της Παλαιστίνης, στην Αλεξάνδρεια και τέλος στην Αθή-να. Εκεί γνωρίστηκε με το συμπατριώτη του Μέγα Βασίλειο, συνδέθηκαν αδελφικά κι έμειναν μαζί σπου-δάζοντας έξι ολόκληρα χρόνια την έξω φιλοσοφία. Στο τέλος του προσφέρθηκε καθηγητική θέση, μα εκείνος προτίμησε να ξαναγυρίσει στην πατρίδα του Ναζιανζό.

Στην Καππαδοκία συναντήθηκαν οι δύο συμμαθη-τές κι έζησαν πάλι μαζί, αποτραβηγμένοι στην έρημο, ασκούμενοι και μελετώντας τώρα τα ιερά γράμματα. Σε ηλικία 30 ετών ο άγιος Γρηγόριος πήρε το βάπτισμα και χειροτονήθηκε από τον πατέρα του πρεσβύτερος. Έμεινε για καιρό βοηθώντας το γέροντα πατέρα του επίσκοπο Γρηγόριο και το 372 σε ηλικία 43 ετών ο Μέγας Βασίλειος, που ήταν πια αρχιεπίσκοπος Καισα-ρείας, τον χειροτόνησε επίσκοπο Σασίμων. Αυτή η χειροτονία έγινε παρά τη θέλησή του, γι' αυτό κι ο άγιος Γρηγόριος δεν δέχθηκε να πάει στα Σάσιμα, αλλά έμεινε βοηθώντας τον πατέρα του στη Ναζιανζό. Γι' αυτή τη χειροτονία ο Μέγας Βασίλειος γράφει σε μια επι-στολή του ότι για τον άγιο Γρηγόριο άξιζε μια επισκο-πή όση όλος ο κόσμος.

Το 375, όταν πέθανε ο πατέρας του αγίου Γρηγορίου, οι ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, που οι αρειανοί τούς είχαν πάρει όλες σχεδόν τις Εκκλησίες, πήγαν στη Ναζιανζό και κάλεσαν τον άγιο Γρηγόριο. Ήταν ο μόνος που θα μπορούσε, με τη θεολογική του σοφία και τη ρητορική του δεινότητα να αντιμετωπίσει τους αιρετικούς. Ήλθε λοιπόν στην Κωνσταντινούπολη, και σε μια μικρή Εκκλησία της αγίας Αναστασίας η Ορθοδοξία έστησε το στρατηγείο της εναντίον των αι-ρέσεων. Εκεί ο άγιος Γρηγόριος είπε τους περίφημους πέντε θεολογικούς λόγους κατά των αρειανών και των μακεδονιανών. Αρειανοί ήσαν οι οπαδοί του Αρείου, που αρνιούνταν τη θεότητα του Ιησού Χριστού, και μακεδονιανοί οι οπαδοί του Μακεδονίου, που αρνιούνταν τη θεότητα του Αγίου Πνεύματος.

Στα 381 έγινε στην Κωνσταντινούπολη η δεύτερη οικουμενική Σύνοδος, η οποία σύνταξε τα πέντε τελευ-ταία άρθρα του Συμβόλου της πίστεως· το όγδοο άρθρο, «Και εις το Πνεύμα το Άγιον...», είναι η διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου. Η Σύνοδος, όταν τότε χήρεψε ο αρχιεπισκοπικός θρόνος της Κωνσταντι-νούπολης, εξέλεξε αρχιεπίσκοπο τον άγιο Γρηγόριο. Έτσι, όταν ύστερα απέθανε ο Πρόεδρος της Συνόδου άγιος Μελέτιος αρχιεπίσκοπος Αντιόχειας, Πρόεδρος της Συνόδου έγινε ο άγιος Γρηγόριος. Επειδή όμως αρ-γότερα ακούστηκαν διαμαρτυρίες και αμφισβητήσεις και μάλιστα από τους επισκόπους της Μακεδονίας, που ήλθαν καθυστερημένοι στη Σύνοδο, ο άγιος Γρηγόριος παραιτήθηκε κι από αρχιεπίσκοπος κι από Πρόεδρος της Συνόδου κι έφυγε στην Καππαδοκία.

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος άφησε στην Εκ-κλησία, εκτός από τον άγιο βίο του και σπουδαίο συγ-γραφικό έργο. Περίφημος είναι ο Συντακτήριος λόγος, με τον οποίο, όταν παραιτήθηκε, αποχαιρέτησε τη Σύνο-δο και τους χριστιανούς της Αρχιεπισκοπής. Όταν, με-τά την παραίτησή του, ο άγιος Γρηγόριος κατέβηκε στην Καππαδοκία, ο Μέγας Βασίλειος είχε αποθάνει πριν δύο χρόνια. Τότε έγραψε και είπε τον επίσης περίφημο επιτάφιο λόγο στο Μέγα Βασίλειο. Ο άγιος Γρηγόριος έζησε ακόμα οκτώ χρόνια και απέθανε στα 389 σε ηλι-κία 60 ετών. Ο άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός είναι πραγματικά ο Θεολόγος Πατέρας της Εκκλησίας· ιε-ρουργός του λόγου και των θείων Μυστηρίων, που αποχαιρέτιζε τη δεύτερη οικουμενική Σύνοδο κι έλεγε· «Καθαράν και ακίβδηλον την ιερωσύνην εφύλαξα». Αμήν.

(Μητροπ. Κοζάνης +Διονυσίου, Εικόνες Έμψυχοι, εκδ. Αποστ. Διακονίας, σ. 329-331).